

Skjøtselsplan for Strøksnes i Sørfold kommune

Gårdsnummer 7, 8 og 9

Fra gjengroing- til åpent landskap

Inner-Strøksnes 28. juni 2018

Norsk Landbruksrådgiving Nord-Norge
Anne Marit Isachsen

Bakgrunn for å lage skjøtselsplan

Utgangspunktet for denne skjøtselsplanen, var forespørselen fra Strøksnes grendelag ved Borghild Wingan om muligheten for å lage en plan for SMIL-midler bevilget via Sørfold kommune. Avtale ble inngått og befaring utført 28. juni 2018. Det ble definert følgende målsettinger for kulturlandskapet på Strøksnes:

- Gjenåpning av kulturlandskapet
- Vedlikehold av det gjenåpnede landskapet
- Bekjempingsplan for fremmede arter (kjempespringfrø)
- Rydde sti til badeplassen i Strøksneselva
- Registrering og tiltaksplan for å etablere utsiktsflater langs FV 612

Pådriverne i grendelaget – Villy Storåker og Borghild Wingan, satser på at de sammen med grunneiere og brukere på Strøksnes skal få restaurert og åpnet kulturlandskapet igjen.

Innholdsfortegnelse

1. Geografi og beliggenhet	side 4
2. Strøksnes historie og landbrukets rolle	side 5
3. Vegetasjonsutvikling og gjengroing	side 6
4. Gjenåpning av landskapet – restaurering og skjøtsel	side 8
5. Fjerning av krattskog – prioritering langs åkerkant	side 11
6. Badeplassen ved Strøksneselva på Ytter-Strøksnes	side 13
7. Bekjemping av kjempespringfrø	side 15
8. Rydde utsiktlinjer langs FV 612 på Strøksnes	side 20
9. Konklusjon	side 22
10.Litteraturliste	side 23

1 Geografi og beliggenhet

Strøksnes ligger i Sørfold kommune i Sørfoldfjorden og var ei veiløs grend fram til 1984. Som så mange andre bygder der man har livnært seg av primærnæringene jordbruk og fiske, har det siden veiåpningen kun blitt et par gårdsbruk igjen hvor drifta har blitt videreført til neste generasjon. I dag er det kun et gårdsbruk som driver melk- og kjøttproduksjon (Hestvik). I samme grenda la sauebonden ned drifta på 90-tallet pga rovdyrplagen. På "Styrkesnes nordre" er det startet opp med bærproduksjon. Der høstes det beste grasarealet av en gårdbruker som reiser helt fra Bonåsjøen for å sikre seg ei god, årssikker grasavling. Kun det beste arealet blir i dag høstet, med resultat at den "vanskeligste" enga gror igjen.

Havnebibloteket og sykkelutlån i småbåthavna, ryddig og vakkert pyntet med blomster

2 Strøksnes historie og landbrukets rolle

Foto: Nordlandsmuseet, Lyder Kvantoland. Strøksnes 1953

I følge Sørfold bygdebok, gårdshistorie.B.3 så ble den første gården trolig ryddet på begynnelsen av 1500-tallet, for i 1567 er det registret en familie boende på Strøksnes. Det er også gjort arkeologiske funn (i 1972) med spor tilbake til jernalderen: En gravhaug med tverrmål på 10 meter og med ei høyde på 1,5 meter.

I 1802 blir området beskrevet slik: "Har et godt Agerland, god Fæedrift, men har mangel på brendskov og mangler tillige lejlighed til Torveskiær". I 1820 kommer denne betegnelsen: "Jordbunnen tung, men nogenlunde fruktbar". I 1865 blir det fortsatt poengtert at "det er mangel på bjerkeskog som brendsel".

En sjekk av "Matrikkelutkast av 1950" - lister over fast eiendom i Norge med en god stedsnavnoversikt, viser også skyldøre på de ulike brukene på Strøksnes. **Styrkesnes Nordre** har da 9 eiendommer større enn kun ei hustomt. I **Hestvik** er det 6 småbruk. Og på **Styrkesnes Søndre** er det 32 eiendommer.

I Generalplan for Sørfold i 1972 er følgende arealoversikt registrert:

På gårdsnummer 9 Styrkesnes søndre:

- 469 dekar (da) fulldyrka eng, 62 da overflatedyrka og 22 da mulig å dyrke.

På gårdsnummer 8 Hestvik:

- 266 da fulldyrka, 35 da delvis dyrka og 51 da mulig å dyrke.

På gårdsnummer 7 Styrkes nordre:

- 220 da fulldyrka, 41 da overflatedyrka og 60 da mulig areal "under pløgen"

Grenda har hatt egen skole i Hestvik fra 1888 helt fram til 2003. I 1972 er det registrert 72 fastboende. I 2019 er det ca 60 som bor fordelt i de tre grendene på Strøksnes. Butikken holder fortsatt åpent og er et resultat av at sambygdingene støtter opp om drifta. Av tradisjonelt landbruk er det i dag et gårdsbruk i drift som produserer melk og kjøtt. Det drives fortsatt sjarkfiske med heimebase i havna. Det er nyetablering av lokale bedrifter som Bjørklund gård (bær, potet, grønnsaker, steinovnsbakeri, ølproduksjon, sommerkafe) og Heges matopplevelser (ambulerende kokk med delikatesseproduksjon). Begge bedriftene baserer seg på lokale råvarer som enten er produsert, høstet eller fisket i bygda. Overnattingsmuligheter for tilreisende har vært mangelvare, men også det ser ut til å løse seg ved at det kan leies sengeplass i en av "domene" på Ytter-Strøksnes.

Bygda er kjent for stor dugnadskapasitet og ble i 1974 belønnet med en dugnadspris fra Dagbladet. Dugnadsinnsatsen kanaliserer det meste av aktiviteter gjennom grendelaget. Foruten de fastboende er det svært mange som kommer til landstedet sitt så snart det "våres" – og blir der til frosten kommer. I sommerhalvåret er bygda full av folk, de fleste med tilknytning til stedet via slektskap til småbruket de eier. Mange tar del i dugnadsarbeidet og spreke pensjonister får mulighet til mange aktiviteter for bygda si. Også skoleungdommen tar i et tak slik at mange drar lasset sammen når det skjer noe. Både i form av festivaler i bygda og annet som satses på i fellesskap.

3 Vegetasjonsutvikling og gjengroing

Flyfoto fra 1963. Svein Laxaas forretning i forgrunnen.

Foto: Widerøe.

Strøksnes har vært ei aktiv jordbruksbygd og alt arealet har vært holdt i hevd. Når noen la ned gårdsdrifta var det andre som driftet arealet ved å utvide egen produksjon – i det minste sikre nok grovfor til egne dyr. I noen år ble også et av småbrukene benyttet til grønnsaks- og bærproduksjon av en av de lokale lærerne. Jorda på Inner-Strøksnes har ei god helling fra fjellet og ned mot havet og er sørvendt. Det går ei hovedelv gjennom landskapet og flere små elveleier/bekker som er vannførende hele året. Noe av jorda er tørr og sandlendt og passe drenert. Annet areal har myrkarakter da moldinnholdet er svært høgt. En god del av arealet er i dag ikke tilstrekkelig drenert. Det står vann i hele jordprofilet både på grunn av istykkerkjørte gamle steingrøfter, men også manglende avskjæringsgrøfter mot utmarka.

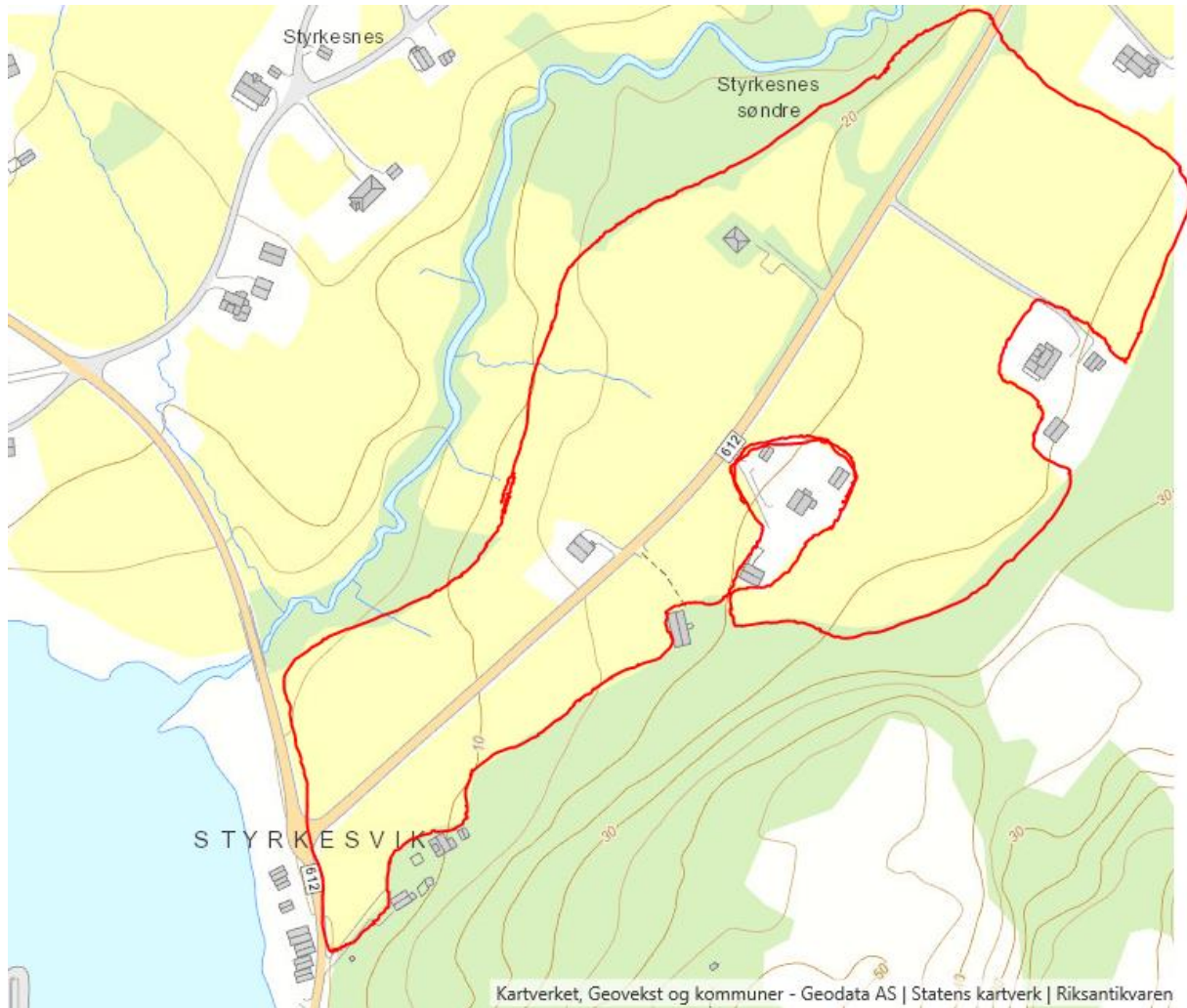

Arealet viser at maskinelt utstyr bør være svært lett for å unngå gjennomkjøring av grastorva. Utfordringen blir at beitepusseren også må være liten. Her er første forsøk med grov beitepusser foretatt og store grasmasser dekker jorda.

Bygdefolket via grendelaget ønsker nå å gjenåpne landskapet slik at det får karakter av god hevd slik det var da det aktive landbruket satte sitt preg på bygda. Nå domineres landskapet av mjøddurt, strandrør og skogkratt. I tillegg har hundekjeks satt sitt preg på veikantene. En annen utfordring er den svartelistede planten kjempespringfrø som nå vokser fra fjell til hav over det meste av bygda. Den finnes i alle grøfter, bekker og vannsig. I tillegg som hageplante hvor den fortsetter å spre frøene videre ut i landskapet. Skogen som tidligere ble brukt til ved, var en etterlengtet ressurs. Men nå tar den utsikten langs veien - og opplevelsen av hav og fjell er erstattet av en grønn tunnel sommerstid.

4 Gjenåpning av kulturlandskapet – restaurering og skjøtsel

Alt areal som i dag høstes som eng av familien Carlsen som driver melkeproduksjon, har en god kvalitet og er tilstrekkelig drenert. Jordtypen er mellomsand med et lavt leirinnhold og et middels moldinnhold. Jorda må kalkes med jevne mellomrom for å opprettholde korrekt pH (6,0-6,5). Fosfornivået vil avhenge av gjødsling, mens kaliuminnholdet er som ellers på kysten moderat til lavt.

Kartet viser (inntegnet areal med rødt) hvor det i dag ikke har vært høstet eng på mange år der høgstauder og kratt har blitt hovedvekster. Grendelaget prioriterer dette området for ekstra innsats siden det kun er aktuelt å benytte et lite felt av dette til potet og grønnsaksproduksjon. Det utgjør bare et par dekar som er sandlendt og egner seg for dyrking. Resten er svært tung organisk jord med store problemer å få drenert godt nok. Dagens traktor og høstestyr er også altfor tungt og setter dype kjørespor i jorda.

Områder som er gjengrodd må restaureres før de kan skjøttes på tilnærmet "normalt" vis. Målet med skjøtselen/restaureringa er å tilbakeføre kulturmarka til slik det var da arealet var i normal jordbruksdrift. For å oppnå et åpent landskap må arealet skjøttes årlig. Det aller beste hadde vært om landskapet kunne beitepusses i kombinasjon med beiting. Å gjerde inn deler

av marka hvor dette er aktuelt vil i tillegg medføre produksjon av kjøtt. Sauebønder fra Engan (og/eller andre) **bør kunne tilbys sommerbeite uten rovdryfare.**

Gjengroing av landskapet utfordrer artsmangfoldet. Det er blitt ei svært ensidig høgstaude-eng bestående vesentlig av mjørdurt og strandrør ispedd hundekjeks og geitrams. I tillegg har den svartelistede arten kjempespringfrø nå blitt en alvorlig trussel for de andre planteartene.

Det anbefales å konsentrere innsatsen på enkelte utvalgte områder i starten, og heller utvide arealet som skjøttes etter hvert. Svært viktig å ha et langsiktig perspektiv på skjøtselstiltakene slik at en klarer å opprettholde kvaliteten på områder som har blitt restaurert.

Mål: Få området ferdig skoget og beitepusset. I tillegg åpne grøfter og planere/rydde for bedre framkommelighet. Resultat: Et åpent, velpleid kulturlandskap.

Aktuelle tiltak: Fjerne trær og kratt med motorsag og ryddesag på jorda som i dag vanskeliggjør beitepussing. Trær og kvist må fjernes fra dyrkamarka. Dette vil også bedre adkomst til arealet.

Aktuelle årlige skjøtselstiltak: Det er nok med beitepussing en gang pr år. Beste tidspunkt er i juli. Viktig at det er en tørrperiode i forkant for å unngå store kjøreskader. Tørt vær under pussingen minimerer også produksjonen slik at det ikke skal trenge ekstra bortkjøring av gras/høgstauder.

Utstørsbehov: Traktor med beitepusser. Gravemaskin for å åpne grøfter, større ryddearbeid. Motorsag og ryddesag.

Oppfølging: Arealet bør evalueres årlig for å sjekke at tiltakene igangsatt etter skjøtselsplanen gir tilstrekkelig effekt.

Tilskudd/skjøtelsavtale: Det er søkt SMIL-midler. Det bør foreligge en skjøtelsavtale med grunneierne om at de tillater beitepussing (eventuelt beiting) av arealet.

Ansvar: Strøksnes grendelag har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen og gjennomføring av tiltak i samarbeid med grunneier (jfr. skjøtelsavtalen).

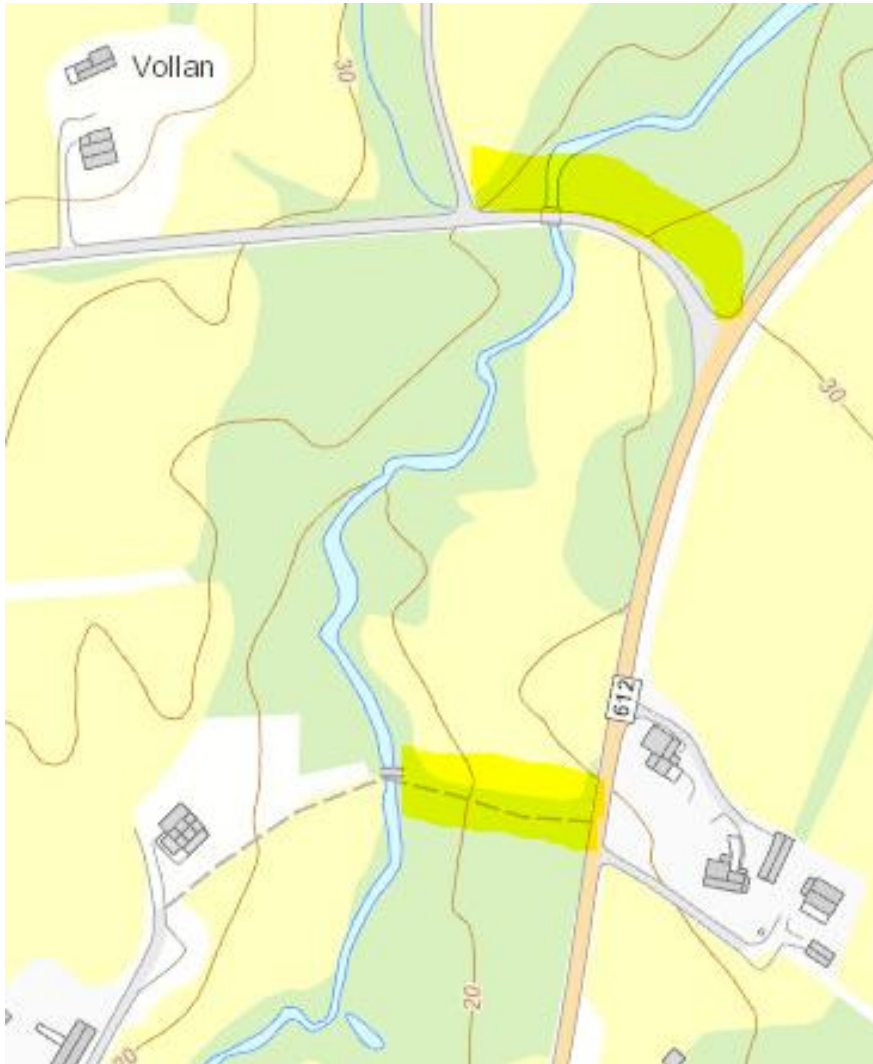

Arbeidet på Inner-Strøksnes er i gang. Her trengs det kraftig utstyr for å få en god effekt på arealet som ikke har vært i drift på lenge.

Beitepussing med mer passende utstyr på mer bæresterk jord foregår samtidig som den grovere restaureringa tar til.

5 Fjerning av krattskog – prioritering langs åkerkant

De gule feltene på kartet viser hvor det i første omgang satses på å fjerne trær og kratt for å åpne langs kulturlandskapet på Inner-Strøksnes. Øverst for å slippe lyset fram mot veien. Det nederste feltet for å gjenåpne den gamle stien/ferdselsveien ned mot elva.

Gjengrodde åkerkanter av skog og kratt kan lønne seg å rydde på frossen mark slik at minst mulig biomasse blir liggende igjen. Da unngår en gjødslingseffekt som skjer ved nedbryting av materialet. Trær og greiner som hogges bør fjernes fra området, enten ved å lage en kvisthaug eller brenne på dertil egnet tid og sted. For å hindre nyoppslag av lauvkratt etter rydding hvor det ikke er beitedyr, kan ringbarking av trær eller behandling av stubber med plantevernmidler (Roundup/Glyfosat) være aktuelt.

Mål med å fjerne trær og busker: Gi et åpent kulturlandskap.

Aktuelle tiltak: Trær og lauvkratt sages enten med motorsag eller ryddesag. Trær og kvist bør fjernes. Enten at det samles et egnet sted "ute av syne" hvor det sakte kan omdannes. Eller at det samles og brennes dersom det er mulig.

Aktuelle årlige skjøtselstiltak: Nyrenninger bør kuttes årlig.

Utstyrbehov: Motorsag og ryddesag.

Oppfølging: Arealet bør evalueres årlig for å sjekke at tiltakene igangsatt etter skjøtselsplanen gir tilstrekkelig effekt.

Tilskudd/skjøtelsavtale: Det er søkt SMIL-midler. Det bør foreligge en skjøtelsavtale med grunneierne.

Ansvar: Strøksnes grendelag har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen og gjennomføring av tiltak i samarbeid med grunneier (jfr. skjøtelsavtalen).

På bildet under sees behovet for rydde kratt for å gjenåpne stien ned mot elva.

6 Badeplassen ved Strøksneselva på Ytter-Strøksnes

Badeplassen på Ytter-Strøksnes er svært attraktiv spesielt på varme sommerdager. Den er velegnet for folk i alle aldre og blir flittig besøkt. MEN: Det er i dag mange brukere samtidig og med den uoversiktlige hekken av høgstauder og kratt langs vegen, bør området utbedres og gjøres atskillig mer trafikksikkert. Også ønsket om å kunne trille ned barnevogn og rullestol tilsier at ei god tilrettelegging her bør prioriteres.

Mål: Skape en trafikksikker, lett adkomst til den populære badeplassen

Aktuelle tiltak: Fjerne bringebærkjerr og lauvkratt samt høgstauder med ryddesag. I tillegg planere med gravemaskin eller traktorskjær for å lette atkomsten for barnevogn og de som har spesielle behov – lage en mer "universell utforming" med adkomst og tilgang for alle. Legge veiduk og grus.

Aktuelle årlige skjøtseltiltak: Bruke ryddesag/kantklipper to ganger årlig langs veien og stien. Viktig at all vegetasjon som kan hindre fri sikt fjernes slik at det ikke oppstår trafikksikre situasjoner mellom parkering og adkomst badeplass. Slås det to ganger (juni og august) blir gjødseleffekten liten og den vegetative massen kan ligge. Dersom stien ikke er tilført grus eller annen masse, blir det spesielt viktig å slå ned vegetasjonen fordi dette også utgjør stien.

Utstyrbehov: Gravemaskin/traktor for å starte ryddearbeid/anlegge adkomsten. Årlig: Kantklipper/ryddesag.

Oppfølging: Årlig sjekk av igangsatt tiltak - at det blir tilstrekkelig effekt.

Tilskudd/skjøtelsavtale: Det bør foreligge en bruksavtale med grunneieren.

Ansvar: Strøksnes grendelag iverksetter tiltaket i samråd med grunneier.

Badeplassen like ved brua som går over Strøksneselva, har et attraktivt areal også for å kunne sole seg. Lettere adkomst for alle brukergrupper ønskes!

7 Bekjemping av KJEMPESPRINGFRØ

Globalt sett er innførsel og spredning av fremmede arter en av de største truslene mot biologisk mangfold. Fremmede arter – arter som ikke hører naturlig hjemme i norsk natur - kan gjøre stor skade ved at artsmangfoldet reduseres ved at de ganske raskt utkonkurrerer de stedegne plantene slik at vi får en ny, ensidig flora.

For alle fremmede arter er det viktig å stoppe all form for spredning – både fra frø, plantedeler (parkslirekne) og flytting av jordmasser og hageavfall. Samarbeid med Fylkesmannens miljøvernnavdeling, berørte kommuner og grunneiere må være høgt prioritert.

Kjempespringfrø (*Impatiens glandulifera*) er en vassfylt, ettårig urt som visner ned og dør om høsten. Blomstene er ca 3 cm lange i fargene rosa, lilla eller hvit. Bladene er mørkegrønne. Planten kommer fra Himalaya hvor den vokser opp i 4000 meters høyde. I Norge ble den innført som prydblade på 1800 tallet. Forvillet ble den registrert første gang i Telemark i 1940. Det dannes raskt tette bestand som utkonkurrerer annen vegetasjon. Planten blir vanligvis 1,5 meter høy, men enkelt eksemplarer er registret opp i 3 meter.

Nyspirte kjempespringfrøplanter på frøbladstadiet.

Vakre blomster, men her er det allerede begynt å sprette frø som suser opptil 6 meter!

Spredning:

Det som sikrer utbredelsen er den store frøproduksjonen: En plante kan produsere 4000 frø. Frøene slynges opptil 6 meter fra plantene og trekkes med trafikk, vann og kantslåttutstyr. I fuktige søkk og grøfter trives den spesielt godt og spres svært raskt videre med regnvann. Langs vassdrag vil den spre seg til nye områder nedstrøms.

Kjempespringfrø er ei vassfylt plante som trives der det er fuktig – gjerne midt i en sildrende bekk. Den kan forveksles med geitrams og krattmjølke på dette utviklingsstadiet. Viktig å sjekke den tykke stilken og at de varige bladene er mer taggete enn de andre artene.

Vi har observert mange områder i Nordland hvor planten har etablert seg fra hav til fjell, og den vokser for det meste sammen med bringebærkratt, mjøldurt, strandrør og andre storvokste planter. Etter hvert vokser den i reinbestand der den har klart å konkurrere bort andre arter. Planten har et svært stort omfang der de følger havkanten, grøfter og elveleier. Svært mange lokaliteter er i dag ikke registrert i artsdatabanken.

Frøene er spiredyktige kun kort tid - og det hender at kjente populasjoner forsvinner. Dersom ny spiring ikke skjer kommende vekstsesong er det lite trolig at bestandet klarer seg. Dessverre skjer det sjelden i Norge at arten ikke har fått noen spiredyktige frø – blomstring i Nordland starter normalt i månedsskiftet juli/august og frøene modnes raskt.

Utfordring:

I første omgang er det viktig å hindre frøspredning til nye områder. Skal det være mulig å begrense omfanget av planten må det skje i nært samarbeid med grunneiere, da plantebestandene er godt etablert på privat grunn – først og fremst der det er et godt moldinnhold i jorda, gjerne i kombinasjon med en fuktig vokseplass. Planten kommer som et resultat av at hageeiere har sådd planten i blomsterbed og derfra har frøene sust over

hagegjerdet. Planten er normalt ikke særlig attraktiv som beiteplante for små- og storfe. Men enkelte rapporterer likevel at beitedyr reduserer plantebestanden både i form av inntak og nedtråkking. Den er ikke giftig og harmløs å være i nærkontakt med.

Bekjempelse av planten: Luking, slått – eller siste utvei: Kjemisk

Sprøyting er lite aktuelt da den for det aller meste vokser der det er fuktig / ved vann og en derfor ikke bør bruke plantevernmidler. Kjempespringfrø er den av artene som det er enklest å utrydde ved kun bruk av mekaniske bekjempelsesmetoder. Men omfanget kan likevel synes uoverkommelig.

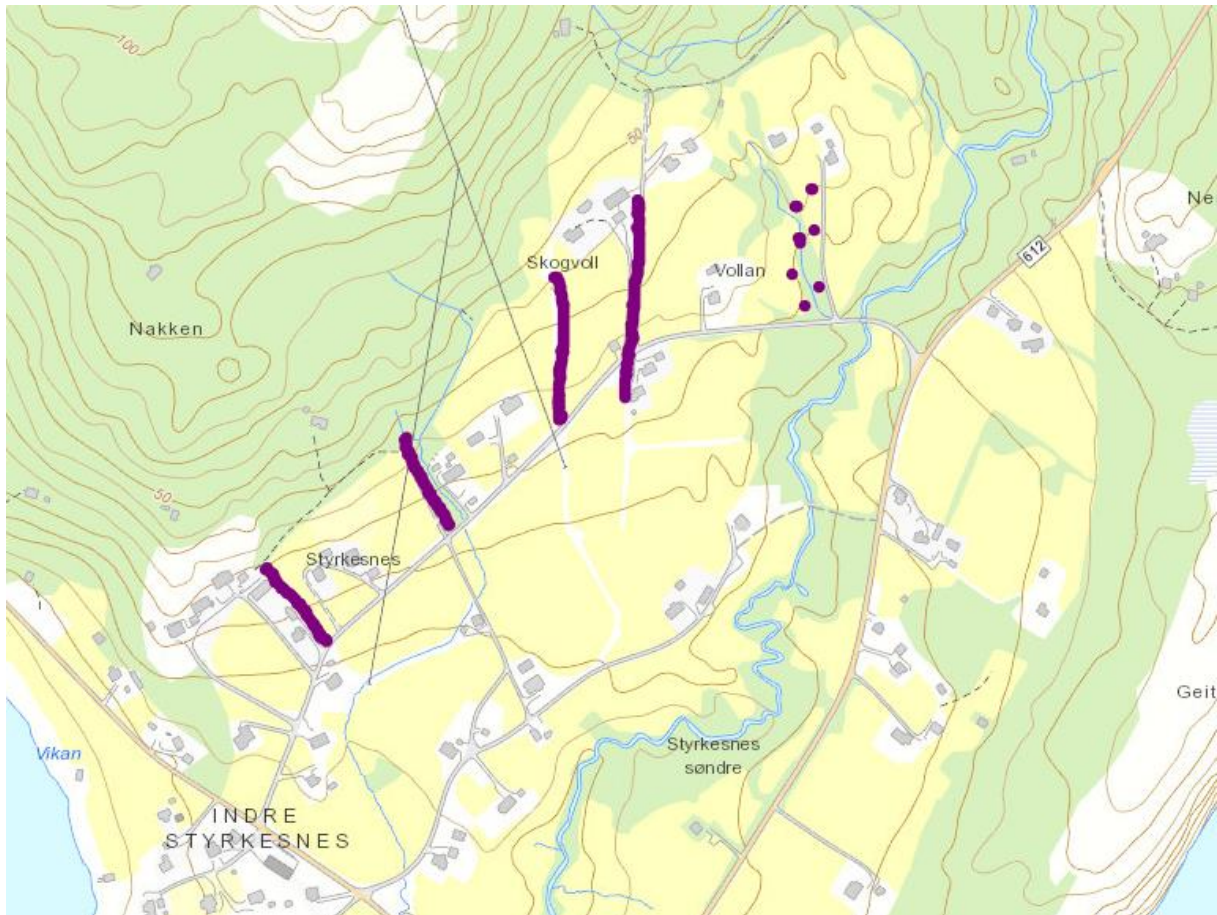
Dersom det likevel skulle være aktuelt med kjemisk bekjempelse i enkelte områder kan det være aktuelt å prøve **MCPA** som foreslås av Felleskjøpet. Det er et selektivt og systemisk ugrasmiddel som tas opp gjennom bladverket. Dette må testes ut mer for å kunne anbefales, er miljøskadelig og er ikke godkjent for bruk i det offentlige rom i dag. Optimal temperatur ved behandling er 20 grader, minimumstemp 12. Det kan fort begrense bruken i nord som må foretas på unge planter – dvs normalt i juni.

Et **Glyfosatprodukt** til brakking er tillatt. Sprøytes tidlig når plantene har begynt å vokse, mest aktuelt innen utgangen av juni måned. Punktspøyting viktig for å unngå å ødelegge annen vegetasjon som kan overta når den uønskede arten forsvinner.

OBS: Det kreves sertifisering for å kunne bruke plantevernmidler utover hobbypreparater!

Her vokser kjempespringfrøplantene godt beskyttet sammen med brennesle, bringebær og geitrams

Oversiktskart over de største forekomstene av kjempespringfrø på Inner-Strøksnes, her markert med fiolett

Mål: Utrydde kjempespringfrø på hele Strøksnes.

Aktuelle tiltak: Fjerne alle planter ved slått og lusing samt bruk av kantklipper/ryddesag langs og i grøfter og bekker. Hindre all frøspredning! Den er lett å luke da den har et svært grunt rotsystem. To gangers slått bør prioriteres de to første årene. Viktig å utføre i god tid før blomstring, det vil kunne redusere utbredelsen betraktelig. Planten har evne til å blomstre etter slått på lav gjenvekst, og må derfor slås to ganger i vekstsesongen. Ved å la den ligge (uten vannkontakt) vil den visne og dø. Dersom den allerede har begynt å få blomster må den fjernes og destrueres. Lusing må starte i juni og følges opp utover vekstsesongen aller helst hver tredje uke.

Aktuelle årlige skjøtselstiltak: De første par årene må alle lokaliteter finnes og slås ned eller lukes. All blomstring og frøspredning må unngås. Har plantene oppnådd blomstringsstadiet vil de fort også ha modne frø. Da må de pakkes i tette plastsekker og legges i restavfall eller leveres IRIS som restavfall (dette brennes). Må ikke kjøres på åpen henger da frøsmitte kan skje. De kan også samles og komposteres og dekket og la dette ligge i minst to år. Da vil eventuelle frø ha mistet spire-evnen.

Utstyrbehov: Personer som kan luke. I tillegg ljà, kantklipper eller ryddesag. Beitedyr kan også gjøre en god jobb med nedtråkking og forsyne seg av grøden dersom tidlig nok og ikke altfor fristende andre vekster.

Oppfølging: Arealet må følges gjennom hele sesongen fra juni og ut september. Alle planter med blomst må lukes og pakkes i tett plast. Dette må gjøres årlig. Klarer en å gjennomføre dette vil planten være utryddet etter tre år. Det bør likevel være en årlig sjekk flere år fram i tid da det ikke er så enkelt å få med alle planter i grøft og bekk. Dersom noen fortsatt velger å disse som hageplante vil det fort medføre spredning ut i nærliggende områder. Hageeiere må oppfordres til å fjerne den i hagen og heller plante andre blomsterarter.

Tilskudd/skjøtselsavtale: Det er søkt SMIL-midler. Det bør foreligge en skjøtselsavtale med alle berørte grunneiere.

Ansvar: Strøksnes grendelag har ansvar for iverksettelse av skjøtselsplanen og gjennomføring av tiltak i samarbeid med grunneierne (jfr. skjøtselsavtalen).

Her trives kjempespringfrøplantene seg særdeles godt i grøfta på Inner-Strøksnes. Det kreves ekstra innsats å få has på plantene som står nede i bekken, da er det luking som sikrer best resultat.

8 Rydde utsiktslinjer langs FV 612 på Strøksnes

Det er ikke bare Strøksnes som er preget av gjengroing, det skjer i hele Norge. På 1800 tallet var Norge nedbeitet og skogen ble brukt til brensel. Først etter andre verdenskrig begynte landskapet å endre karakter, men det skyldtes i stor grad også fraflyttinga fra landbygda. Siden 70-tallet har gjengroing av landskapet blitt et økende problem.

Å åpne landskapet mellom vei og hav vil øke trivselen for veifarende samtidig som trafiksikkerheten øker ved å bedre sikten. Det gjelder også mht andre bilister og myke trafikanter. Veibanen vil raskere tørke opp. Også viltpåkjørsler kan minimeres ved å åpne langs veien, her har viltnemnda oversikt over de mest utsatte områdene.

Strekninger som prioriteres er partier som gir best mulig utsikt mot sjøen, gjerne i kombinasjon med mulighet for utkjøring/parkering. Viktig å huske at mange lauvtrær får svært stort tilfang av renninger årlig dersom disse ikke ringbarkes eller brukes plantevernmidler i kombinasjon med hogst. Der en velger å enten tynne eller hogge reint må tiltak foretas årlig. Gjenvekst av selje og rogn vil i tillegg tiltrekke elgen med ferske, saftige årsskudd og skape en ekstra trafikkfelle.

Krav ved hogst/tykning ved vei:

Ved hogst langs/fra vei krever Statens vegvesen at det skal brukes godkjent verneutstyr og skilting. I tillegg skal den som utfører jobben ha godkjent, gyldig sikkerhetskurs.

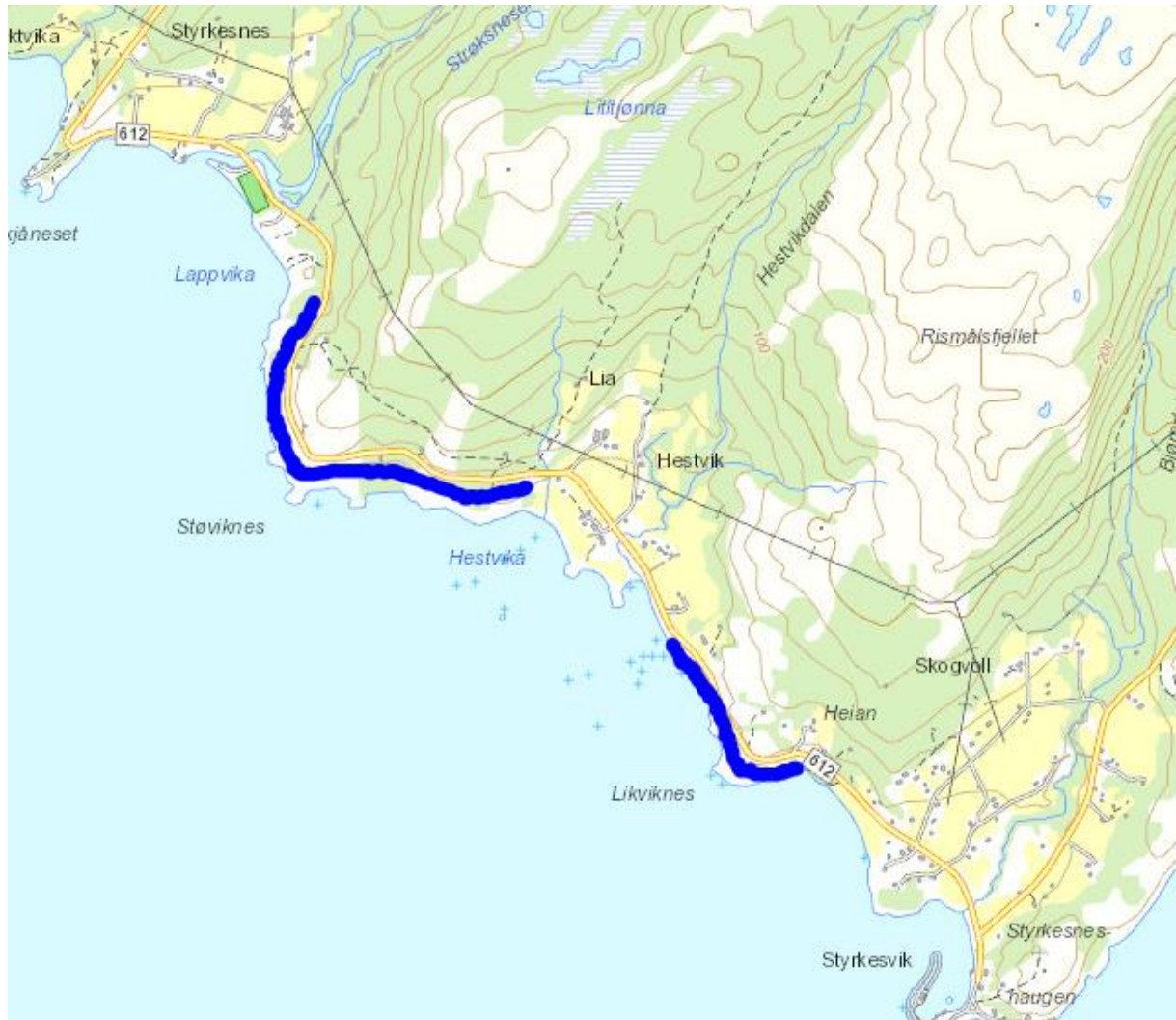
Resultat etter hogst/tykning/kvisting:

Alt virke og hogstavfall skal fjernes fra vegkant og grøft. Dette kan legges på egnet sted. Stammer og store greiner i passe dimensjoner som er egnet til ved, bør fjernes og kappes på et annet sted for å unngå at det blir for mye næringstilførsel i form av strø ved kapping og kløyving. Det skal ikke snauhogges, for stående vegetasjon hindrer gjenveksten. Utvalgte trær med god, rett vekst av rogn og bjørk bør spares, gjerne i grupper. Kvisting (høst og vinter) kan gjøre sikten atskillig bedre. Viktig å spare ei pen trekrone.

Årlig vedlikehold: Vurderes etter behov - avtale med grunneier.

Her bør det prioriteres å rydde sikt. Det er ei god utkjøring og greit å rydde - siden en heller ikke trenger å stå i veibanen under utførelsen.

Arealet tegnet blått nedfor fylkesveien er områdene som har sterkest preg av gjengroing.

Ikke alle områder er like godt egnede å rydde, da en er nødt å tenke på vedlikeholdet som kan bli svært stort når skogingen er foretatt.

Her kan det åpnes opp, samtidig som det spares trær i god vekst som kan stammes opp og være med på å holde gjenveksten nede. Vakre trær beriker opplevelsen av et praktfullt landskap.

9 Konklusjon

Strøksnes er ei attraktiv bygd som i dag skjemmes av gjengroing av høgstauder og storvokste grasarter på mye av innmarka langs hovedveien inn til byga. Skogen gror innover samme areal og danner et tett kratt rundt bebyggelsen. Kjempespringfrø truer artsmangfoldet og ønskes derfor fjernet.

Et aktivt grendelag bestående av fastboende og hytte/fritidsbeboere jobber godt sammen. Felles målsetting er å ta kulturlandskapet tilbake til den velpleide bygda som en gang var. Før behovet for eng- og beiteareal ble redusert pga nedlegging av gårdsbruk – til i dag at kun den beste jorda benyttes til produksjon.

Optimisme og pågangsmot er en forutsetning for å lykkes, og det er det i stort monn i dugnadsbygda. Å motivere grunneierne til å restaurere og skjøtte gammel eng ved beitepussing, enten ved å gjøre det selv eller la andre gjøre det, blir viktig framover. Gode avtaler må sikres og tilskuddsmidler til ekstra tiltak

blir viktig. Dersom arealet egner seg til slått ved å drenere litt ekstra, vil det aller beste være at det produseres grovfor til kyrne i Hestvika. Beiting av sau er også en stor fordel, og bør kunne avtales med sauebruk fra Engan eller Bonnå slik at det blir en mer aktiv drift på eiendommene til noe matnyttig.

Det vil kreve en årlig innsats for å holde kulturlandskapet i grenda åpent og velstelt - med resultat økt trivsel. Ved ei forsiktig drift av gjengrodde areal vil Strøksnes' særpreg kunne bevares langt inn i framtida.

Anne Marit Isachsen

Norsk Landbruksrådgiving Nord-Norge

10 Litteratur

Fremmedartlista 2018 – www.artsdatabanken.no

Plantevernleksikonet – www.leksikon.nibio.no

Norgeskart

Vegetasjonsatlas (Asbjørn Moen)

Skjøtselsboka (Norderhaug, Austad, Hauge og Kvamme)

Sørfold bygdebok, gårdshistorie.B.3

Matrikelutkast av 1950

Skjøtselsplan for Holandsosen (Carlsen, Hatten, Sickel)

Skjøtselsplan for Hadsel Prestegård (Renna)